

Türkiye Cümhuriyetile İngiltere Hükûmeti arasında münakit müzahereti adliye mukavelenamesinin tasdıkı hakkında 1/231 numaralı kanun lâiyhası ve Adliye ve Hariciye encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/286

11 - II - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ankarada 28 teşrinisani 1931 tarihinde Türkiye ile İngiltere arasında imza edilmiş olan müzahereti adliye mukavelenamesinin tasdıkı hakkında Hariciye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 31 - I - 1932 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

*Başvekil
İsmet*

Esbabı mucibe mazbatası

Türkiye Hükûmeti ile İngiltere Hükûmeti arasında Ankarada 28 teşrinisani 1931 tarihinde akit ve imza edilmiş olan müzahereti adliye mukavelenamesi türkçe ve ingilizce nüshaları işbu kanun lâiyhası ile birlikte Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

Gayrinizaî mevaddı dahi muhtevi olmak üzere hukuk ve ticaret işlerine taallûk edip mütekabillen mahkeme ve makamlarında cereyan eden muamelâtı adliyenin teşşiyetine muaveneti mütekabillede bulunmağı teminen İngiltere Devletile aramızda akit ve imza edilen ve iki millet arasında dostluk münasebetlerinin tarafeyn menafiiini en müsait bir şekilde tanzim gayesini istihdaf eden bu mukavelename ile Cümhuriyet Hükûmeti beynelmilel anlaşma ve sulh vadisinde bir adım daha atmış oluyor.

Tetkikatımıza arzolunan ve takip ettiğimiz sulh gayesine muvafık olan işbu müzahereti adliye mukavelenamesinin tasdıkını tazammun eden kanunun Büyük Millet Meclisi tarafmdan tasvip ve kabulü Yüksek takdirlerine bağıdır.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 28

Esas No. 1/231

22 - V - 1932

Yüksek Reisliğe

Hükûmetimizle İngiltere arasında Ankarada akit ve imza edilmiş olan adli müzaheret mukavelenamesinin tasdıkı hakkında Hariciye vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 11 - XI - 1932 tarih ve

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri ile Büyük Beritanya, İrlânda ve Denizler ötesinde bulunan Beritanya Dominyonları Kıralı ve Hindistan İmparatoru Hazretleri gayri nizaî mevaddı dahi muhtevi olmak üzere hukuk ve ticaret işlerine taallûk edip mütekabilen mahkeme ve makamlarında cereyan eden müamelâtı adliyenin temsilatine muaveneti mütekabile icrasını arzu buyurduklarından bu maksatla bir mukavele aktine karar vermişler ve binaenaleyh murahhasları olmak üzere

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri:

İzmir mebusu ve Hariciye vekili Doktor Tevfik Rüştü Beyefendi Hazretlerini ve

Haşmetli Büyük Beritanya, İrlânda ve Denizler ötesinde bulunan Beritanya Dominyonları Kıralı ve Hindistan İmparatoru Hazretleri:

Büyük Beritanya ve Şimalî İrlânda için:

Haşmetli Beritanya Kıralı Hazretlerinin Türkiye Cümhuriyeti nezdinde Fevkalâde Sefir ve Murahhası Esaletli Sir (George Russel Clerk G. C. M. G. C. B. Hazretlerini

Murahhas tayin etmişlerdir.

Bu murahhaslar usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ederek atıdaki hususatta ittifak eylemişlerdir:

I

Mukaddeme

Madde 1 --

(1) Bu mukavele, gayrinizaî mevaddı dahi muhtevi olmak üzere, yalnız hukuk ve ticaret işlerine kabili tatbiktir.

(2) Bu mukavelede “zatrı haşmetpenahî” kelimeleri, Büyük Britanya, İrlânda ve denizler ötesinde bulunan Britanya Dominyonları Haşmetlû Kıralı ve Hindistan İmparatoru manasını ifade eder.

(3) Bu mukavelede “Yüksek Âkit taraflardan birinin (veya diğèrinin) arazisi” tabiri zatrı haşmetpenahiye taallûku halinde İngiltere ve Galles arazilerile 17 inci maddede mezkûr teşmil ve 18 inci maddede mezkûr iltihak muameleleri hasebile mukavelenin kabili tatbik olacağı her hangi diğèr arazi manasını ifade eder.

(4) “Yüksek âkit taraflardan birinin (veya diğèrinin) tebaası” tabiri, zatrı haşmetpenahiye taallûku halinde, her nerede mukim olursa olsun, zatrı haşmetpenahinin bilûmum tebaası manasını ifade eyleyler.

II

Vesaiiki adliye ve gayri adliye tebligati

Madde — 2

Yüksek Âkit taraflardan birinin arazisinde tanzim edilen adlî ve gayri adlî vesikaların diğèr taraftın toprağındaki eşhasa tebliğı lâzımgelince, alâkadar taraf tebliğ edilecek olan bu vesikaları mübellaguleyhe, ihtiyarına göre, 3,5 ve 6 ncı maddelerde mezkûr tariklerden biri ile tebliğ ettirebilir.

Madde — 3

(a) Tebliğ talepnamesi Türkiye de ait olduğı Türk makamlarına irsal edilmek üzere bir Britanya konsolosu vasıtasile konsoloshanenin kâin bulunduğı vilâyetin valisine, İngilterede Londradaki Türk konsolosu vasıtasile İngiltere « Supreme Court of Judicature » unun « Senior Master » ine gönderilecektir.

(b) irsal olunan vesikanın sadır olduğı makamın ismini, tarafeynin esamisini ve evsafını,

mübellâgüleyhin ismini, sıfatını ve adresini ve mezkûr vesikanın einsini müşir bulunan marûl-bayan talepname, tebliğın yapılacağı memleketin lisanında yazılmış olacaktır. Tebliğ olunacak vesika tebliğın ifa edileceği memleketin lisanında yazılmış olacak yahut ona bu lisanda yazılmış mütercem bir nüsha merbut bulunacaktır. Bu tercümenin doğruluğu talepnameyi gönderen konsolos tarafından, yahut alâkadar memleketlerden birinin veya diğlerinin resmî veya muhallef bir mütercimi canibinden tasdik edilmiş bulunacaktır.

(c) Tebliğ, muamelei tebliğiyenin ifa olunacağı memleketin salâhiyettar makamı tarafından mümasil vesikaların tebliği için mezkûr memleketin kanunu dahilisi ile muayyen olan şekilde, yahut talepname de tebliğın, mezkûr kanun ile gayrikabili telif olmıyan bir şekli mahsusta icrası hususunda bir arzu ifade edilmiş bulunuyorsa, o şekilde icra olunacaktır. Eğer kendisine vesika irsal olunan makam, bu işle iştigale salâhiyettar değilse mezkûr makam resen vesikayı kendi memleketinin salâhiyettar makamına irsal eyliyecektir.

(d) Tebliğ talebinin icrasını arazisi dahilinde tebliğ vukua gelecek Yüksek Âkit taraf ancak işbu tebliği kendi hâkimiyetini veya emniyetini muhil mahiyette gördüğü takdirde, reddedebilir.

(e) Talepnameyi ahzeden daire,tebliğın vukuunu müsbıt bulunan, yahut mezkûr tebliğın icrasına mâni olmuş olan esbabı mübeyyin vesikaları konsolosa gönderecektir. Tebliğın icra edildiği, muamelei tebliğiye icra olunacak memleketin makamı tarafından muharrer ve bu keyfiyeti ve tebliğın suret ve tarihi icrasını muhtevi, bir şehadetname ile tesbit olunacaktır. Tebliğ olunacak vesika, ve, var ise, tercümesi ikişer nüsha olarak gönderilecek ve şehadetname, bu nüshalardan biri üzerine muharrer, veya ona merbut bulunacaktır.

Madde — 4

Tebliğden dolayı Yüksek Âkit taraflardan biri tarafından diğlerine her hangi mahiyette hiç bir resim tediye edilemeyecektir.

Maahaza 3 üncü maddede mezkûr olan ahvalde, memleketinden vesaikin sadır olduğu Yüksek Âkit taraf, canibinden vesaiki mezkûrenin tebliğ olunduğu Yüksek Âkit tarafa, tebliğın icrasında müstahdem eşhasa, kanunu mahallî mucibince tediyesi lâzımgelen harç ve masarif ile tebliğın bir şekli mahsusta icra edilmesinden mütevellit harç ve masarifi tediye edecektir. Mezkûr harç ve masraflar, tebliğ ifa olunan memlekette tebaa hakkında merî tarifenin kabili tatbik olduğu derecede, mezkûr tarifeye tevfikana hesap edilecektir. Bu harç ve masrafların tesviyesi, tebliğın ifa olunduğu memleketin makamı tarafından, 3 üncü maddenin (e) fıkrasında muharrer şehadetname isal edildiği vakit talepnameyi göndermiş olan konsolostan talep edilecektir.

Madde — 5

Mübellâgüleyh eğer vesaikin memleketinden sadır olduğu Yüksek Âkit taraf tebaasından ise tebliğ olunacak vesika hiç bir cebir ve tazyik icra edilmeksizin ve memleketinde tebliğ ifa olunacak Yüksek Âkit tarafın makamına bir müdahale vaki olmaksızın mübellâgüleyhe vesaik memleketinden sadır olan Yüksek Âkit tarafın siyasi veya şehbenderî memurini marifetile dahi tebliğ olunabilir.

Vesika tebliğın icra edileceği memleket lisanında muharrer olacak veya ona, bu lisanda bir tercüme merbut bulunacaktır.

Madde — 6

Mübellâgüleyh, vesikanın memleketinden sadır olduğu Yüksek Âkit tarafın tebaasından ise, tebliğ keyfiyeti, vesikanın sadır olduğu memleket kanununun bu usulü kabul ettiği ahvalde, posta ile dahi icra olunabilir.

III

Beyyine ahzi

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflarından birinin mahkemesi diğer Yüksek Âkit taraf toprağında bir beyyine ahzine karar verirse işbu ahzi beyyine keyfiyeti 8 ve 10 uncu maddelerde muharrer eşkâlden herhangi biri ile vaki olabilecektir.

Madde — 8

(a) Mahkeme kendi kanunları ahkâmına tevfikân bir istinabe varakası ile Yüksek Âkit tarafın arazisindeki salâhiyettar makama müracaat ederek ondan havzai kazası dahilinde bir tahkiki adli icrasını talep edebilir.

(b) İstanabe varakası kendisine müracaat vaki olan makamın lisanında muharrer olacak veya ona, lisanı mezkûrda bir tercüme merbut bulunacak ve bu tercümenin doğruluğu mahkemesinden talep sadır olan Yüksek Âkit tarafın bir siyasî veya şebenderî memuru yahut alâkadar memleketlerden birinin resmî veya muhallef bir mütereimi canibinden musaddak olacaktır.

(c) İstinabe varakası, Türkiyede, ait olduğu Türk makamatına irsal edilmek üzere bir Britanya konsolosuna vasıtasile konsoloshanenin bulunduğu vilâyet valisine, İngilterede, Londradaki Türk konsolosuna vasıtasile « Supreme Court of Judicature » « Senior Master » ine gönderilecektir.

(d) Kendisine istinabe varakası gönderilen makamı adli varakai mezkûreyi kendi memleketinin makamatından sadır olan istinabe veya emirlerin icrasında müttehad olan vesaiti cebriyenin aynı istimal ederek icra etmekle mükellef olacaktır.

(e) Kendi marifetile istinabe varakası irsal olunan konsolos, alâkadar tarafların hazır bulunabilmeleri veya kendilerini temsil ettirebilmesi için, istinabe muamelesinin vukubulacağı tarih ve mahalden, arzu ettiği takdirde, haberdar edilecektir.

(f) İstinabe muamelesinin icrasından önce:

1 - İstinabe varakasının vüsuku sabit olmadığı,

2 - Makamatına istinabe varakasının gönderildiği memlekette istinabenin icrası eiheti adliyenin vezaifi idadına dahil bulunmadığı,

3 - Memleketinde talebi vakiin icra edileceği Yüksek Âkit taraf onu hakimiyet veya emniyetini muhil telâkki ettiği takdirde imtina olunabilir.

(g) Kendisine istinabe varakası gönderilen makam salâhiyettar bulunmadığı takdirde, ayrıca bir talebe hacet kalmaksızın, varakai mezkûre aynı memleketin salâhiyettar makamına memleketi mezkûrenin kanunlarile mevzu kavaide tevfikân, isal olunacaktır.

(h) İstinabe varakasının kendisine gönderilen makam tarafından icra edilmediği ahvalin her birinde, bu makam istinabenin icrasından imtinaa saik olan sebepleri, yahut istinabenin hangi makamı adliye gönderildiğini işaret ederek, istinabe talebini kendisine göndermiş olan konsolosuna keyfiyetten derhal haberdar eyliyecektir.

(i) İstinabe varakasını icra eden makam takip olunacak usul hakkında kendi memleketinin kanununu tatbik edecektir.

Maahaza talip olan makamın bir usulü mahsusa tatbik edilmesi hakkındaki arzusu isaf olunacaktır; şu şartla ki böyle bir usul istinabenin icra edileceği memleketin kanunile gayri kabili telif olmasın.

Madde — 9

(a) İstinabe icrasından dolayı Yüksek Âkitlerden biri tarafından diğerine herhangi bir mahiyette hiç bir resim tediyel olunmayacaktır.

(b) Maahaza istinabe talebi kendi mahkemesinden sadır olan Yüksek Âkit taraf, şahitlere, ehli hib-

reye, tercüman veya mütercimlere verilecek her nevi harç ve masarifi, ve tavan icabet etmiyen şahitlerin celbini temin için vaki olan masrafları, ve salâhiyettar adli makamın kanunu dahilinin müsait olduğu ahvalde kendilerine icrayı hareket için niyabet verebileceği eşhasın ücret ve masarifini, ve talep üzerine bir usulü mahsusa takip olunduğu takdirde bundan mütevellit ücret ve masarifi, arazisinde istinabenin iera edileceği Yüksek Âkit tarafa tediye edecektir.

(c) Bu ücret ve masarifin tediyesi istinabenin ierasını talep eylemiş olan Konsolostan, istinabe iera olunan memleketin makamı tarafından, işbu istinabenin ifasını müsbüt vesâikin hini tevdiinde istenilecektir. Üçurat ve masarifi mezkûre istinabenin iera edildiği memlekette tebaa hakkında meri tarifenin kabili tatbik olduğu derecede mezkûr tarifeye tevfikân hesap edilir.

Madde — 10

(a) Kendi arazisinde beyyine ahzedilecek olan Yüksek Âkit taraf makamâtının müdahalesi olmaksızın, huzurlarında beyyinenin istima edileceği mahkemelerin mensup olduğu Yüksek Âkit tarafın siyasî veya şebenderî memuru marifetile dahi ahzi beyyine caizdir.

(b) Ahzi beyyine için tayin edilen siyasî veya şebenderî memuru, mahkemeleri için beyyine talep edilen Yüksek Âkit taraf tebaasından olmak şartile, isimleri muayyen eşhası şahit sıfatile ispatı vücut etmeğe, veya bunları hergûna vesâiki ibraz eylemeğe ve yemin etmeğe davet edebilir, fakat cebir istimaline salâhiyeti yoktur.

(c) Konsolosun istar edeceği davet varakaları beyyinenin ahzolunacağı memleketin lisanında muharrer olacak, yahut onlara o lisanda muharrer bir tercüme merbut bulunacaktır.

(d) Beyyine, istima olunacağı memleket kanunile mevzu usule tevfikân ahzolunabilecek, ve tarafeyn hazır bulunmak, veya alâkadâr iki memlekettten her birinin mahkemesi huzurunda icrayı harekete salâhiyettar her hangi bir şahıs ile kendilerini temsil ettirmek hakkını haiz bulunacaktır.

Madde — 11

10 uncu maddede zikrolunan usul ile beyyine ahzi hususundaki teşebbüsün şühüdün hazır bulunmaktan, ifade vermekten veyahut vesâik ibraz eylemekten imtina etmelerinden dolayı akim kalmış olması bilâhara 8 inci madde mucibince müracaatta bulunulmasında mâni olamaz.

IV

Masarif için teminat ve saire

Madde 12 —

Masarif için teminat, masarifin ve harçların tediyesi hakkındaki kararlar, meccanen müzaheretü adliye ve deyin için hapis hususlarında Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaası diğer Yüksek Âkit taraf arazisinde işbu Yüksek Âkit taraf tebaasına tamamen müsavi bir muameleden müstefit olacaklardır.

Madde — 13

Yüksek Âkit taraflardan birinin tebaası diğerinin arazisinde 12 nci maddeye tevfikân masarif için teminat itasından istisna edildiği ahvalde böyle bir şahsı tediye masarife mahkûm eden hükümler, birinci Yüksek Âkit taraf arazisindeki mehakim veya makamlar tarafından o memleketin kavanini mucibince ilâmatı ecnebiyenin tenfizi hususunda kabili tatbik en müstacel usul ile iera olunacaktır.

Ahkâmı umumîye

Madde — 14

Bu mukavelenamenin ierasma müteallik olarak tehaddüs edebilecek hergûna müşkülât diplomasi tarikile hallolunacaktır.

Madde — 15

(a) Yüksek Âkit taraflardan her biri bu mukavelenamenin meriyette bulunduğu esnada herhangi bir zaman, diplomasi tarikile bu hususta iki ay evvel ihbarı keyfiyet etmek şartile mukavelenin ahkâmı mütebakiyesinin meriyetine hâlel gelmeksizin, 5 inci, 6 nci ve 10 uncu maddelerin meriyetine nihayet verebilecektir.

(b) Eğer bu mukavelenamenin meriyette bulunduğu müddet zarfında Türkiye Reiscümhuru 5, 6 ve 10 uncu maddelerin haklarında hâlen tatbik olduğu sımf eşhastan gayri sunufu eşhasa da teşmiline muvafakatini Londradaki Büyük Elçisi vasıtasile bildirecek olursa, Bu maddeler her iki Yüksek Âkit taraf arazisinde işbu tebliğ tarihinden itibaren ve o tebliğa tevfikân teşmil olunacaktır.

Madde — 16

Türkçe ve İngilizce metinleri müsavi derecede kabili ihtiaç olan işbu mukavelename tasdika tâbi olacaktır. Tasdiknameler Londrada teati olunacaktır. Mukavele tasdiknamelerin teatisi tarihinden üç ay sonra iktisabı meriyet edecek ve meriyete vazından itibaren üç sene meri kalacaktır. İki Yüksek Âkit taraftan hiç biri müddeti mezkûreink inkizasından altı ay evvel mukaveleye nihayet vermek niyetinde bulunduğunu diğesine bildirmezse, mukavele iki Yüksek Âkit taraftan her hangi birinin böyle bir tebliğde bulunacağı günden itibaren altı ay geçinceye kadar meriyette kalacaktır.

Madde — 17

(a) Bu mukavele ne İskoçya veya Şimalî İrlandaya, ne Zati Haşmetpenahinin müstemleke ve mahmiyelerinden hiç birine, ne de Müttehit Kırallık dahilinde Zati Haşmetpenahinin Hükûmeti tarafından hakkında manda iera edilmekte olan manda altındaki araziden hiç birine kendiliğinden tatbik olunmıyacak, fakat Zati Haşmetpenahi, mukavelenin, 16 nci maddeye tevfikân meriyette bulunduğu esnada her hangi bir zaman; Türkiyedeki büyük elçisi vasıtasile yapılacak bir tebliğ ile onu yukarıda mezkûr araziden her hangi birine teşmil edebilecektir.

(b) Tebliği mezkûr, alâkadar arazide adli ve gayriadli vesaikin ve istinabe varakalarının gönderileceği makamı tayin edecektir. Tebligat veya tercümelerinin yapılacağı lisan ingilizcedir. Keyfiyeti teşmilin meriyete vazı tarihi tebliğ tarihinden itibaren bir ay olacaktır.

(c) Yüksek Âkit taraflardan her biri, bu maddenin (a) fıkrasında muharrer araziden her hangi birine işbu mukavelenamenin teşmili keyfiyetinin meriyete vazından itibaren üç sene geçtikten sonra, altı ay evvel diplomasi tarikile haber vermek suretile, teşmili mezkûre her vakit nihayet verebilir.

(d) 16 nci madde mucibince mukavelenin meriyetten iskatı, Yüksek Âkit taraflarca sarahaten başka yolda bir itilâf yapılmadıkça, mukaveleyi işbu maddenin (a) fıkrası mucibince teşmil edilmiş bulunduğu araziden her hangi biri hakkında da kendiliğinden hükümden iskat edecektir.

Madde — 18

Yüksek Âkit taraflar, işbu mukavelename gerek 16 nci maddeye gerek bu madde mucibince vu-

kubulan her hangi bir iltihaka tevfikân, meriyette bulunduğu esnada her hangi bir zaman, zati haşmetpenahinin diploması tarıkile yapılan bir tebliğ ile, Britanya mecmuai milelinden, Hükümeti tarafından böyle bir iltihak arzusunda bulunabilecek her hangi bir uzuv için, işbu mukavelenameye iltihak edebileceğinde ittifak eylemişlerdir; ancak böyle bir iltihak tebliği, zati haşmetpenahinin, mukavelenamenin kabili tatbik olduğu bilümum arazisi hakkında, bu mukavelenamenin ıskatına dair Türkiye Reisiümhuru tarafından bir tebliğ iera olunduktan sonra vaki olamaz. 17 neı maddenin (b) fıkrası ahkâmı bu kabıl tebliğat hakkında kabili tatbik olacaktır. Bu kabıl iltihaklardan her biri tebliğ tarihinden itibaren bir ay sonra meriyet iktisap edecektir.

(b) İşbu maddenin (a) fıkrasında mezkûr iltihakın meriyete vazı tarihinden üç sene sonra Yüksek Âkit taraflardan her hangi biri diploması tarıkile altı ay evvel fesih ihbarında bulunarak mukaveleyi, hakkında iltihak tebliği yapılmış her hangi bir memlekete taallûku itibarile meriyetten ıskat edebilir. Mukavelenin 16 neı madde mucibince ıskatı, bu kabıl memleketlerden her hangi birine tatbikına müessir olmayacaktır.

(c) Bu maddenin (a) fıkrası mucibince vâkı olacak her hangi bir iltihak tebliği, işbu iltihak tebliğinin hakkında vâkı olduğu memleketin Hükümeti tarafından idare edilen her hangi bir tetümmei araziye veya manda altında bulunan araziye şamil olabilecek ve böyle bir memleket hakkında (b) fıkrasına tevfikân yapılaacak her hangi bir fesih tebliği, mezkûr memleketin iltihakına ait tebliğnamenin şamil olduğu tetümmei araziye ve manda altında bulunan araziye de tatbik olunacaktır.

Tasdikanılmakal aşağıda imzası bulunanlar bu mukaveleyi İngilizce ve Türkçe metinlerde imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

İki nüsha olarak Ankarada bin dokuz yüz otuz bir senesi teşrinisani ayının 28 inci günü yapılmıştır.

George T. Clerk

Dr. T. Rüştü

TÜRKİYE - İNGİLTERE MUZAHERETİ ADLIYE MUKAVELENAMESİNE MERBUT İMZA PROTOKOLU

Muamelâtı adliyenin temsilyetinde mütekaabilen muavenet ierası hakkındaki bu günkü tarihli mukaveleyi imza ederken zirde vaziiümıza ve salâhiyeti kâmileyi haiz murabhaslar atideki hususattı kararlaştırmışlardır:

17 neı madde ahkâmı, merbut listede tadat edilen arazinin kâffesinde, ve Hükümetleri tarafından işbu maddeye tevfikân mukavelenin kendilerine teşmili arzusu izhar edildiği takdirde, kezaalik Terre Neuve ve Cenubî Rhodezya ya da tatbik olunacaktır.

İki nüsha olarak Ankarada teşrinisani ayının 28 inci günü yapılmıştır.

George T. Clerk

Dr. T. Rüştü

Bahamas
Barbados
Bermuda
İngiliz Güyanı
İngiliz Hondürası
Seylân
Kıbrıs
Falkant adaları ve tetümmatı
Fiji
Gambiya (müstemleke ve mahmiye)
Cebelüttarık
Altın sahil
a - Müstemleke
b - Aşanti
c - Şimal arazisi
d - İngiliz mandası altında Togoland
Hong Kong
Jamayik (Törk ve Kaykos adalarile Kayman adaları da dahil olmak üzere)
Kenya (müstemleke ve mahmiye)
Leeward adaları
Antigua
Dominika
Monserrat
Sent Kristofer ve Nevis
Virgin adaları
Malaya Devletleri
2 - Müttehit Malaya Devletleri
Negri Sembilân
Pahang
Perak
Selângor
b - Gayri müttehit Malaya Devletleri
Yohore
Kedah
Kelantan
Perlis
Trengganu
Brünei
Malta
Mauritius
Nigeria
a - Müstemleke
b - Mahmiye
c - İngiliz mandası altında Kemerun
Şimalî Borneo Devletleri
Şimalî Rodezya
Niyassa mahmiyesi
Aden »
Sent Elen ve Assansiyon
Sarawak

Seychelles
Siyerra Leona (müstemlekât ve mahmiye)
Somalı mahmiyesi
Cenubî Afrika Âli komisyonu arazisi
    Bisutu
    Bechuana
    Swazi
Malaya yarım adası müstemlekesi
Tankanika arazisi
Trinidad ve Tobago
Uzanda mahmiyesi
Garbî Pasifik adaları
İngiliz Solomon adaları mahmiyesi
Gilbert ve Elliee adaları müstemlekesi
Tonga
Vindward adaları
Grenada
Sent Lusiya
Senvensan
Zengibar mahmiyesi

Türkiye Cümhuriyetile Irak Hükûmeti arasında münakit iadei mücrimin muahedenamesinin tasdiki hakkında 1/232 numaralı kanun lâyihası ve Adliye ve Hariciye encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/228

1 - II - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti ile Irak hükûmeti arasında akit ve imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdiki hakkında Hariciye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 27 - I - 1932 tarihli iğtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetile Irak Hükûmeti arasında akit ve imza edilen iadei mücrimin muahedenamesi bu baptaki kanun lâyihasile birlikte Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

İki memleket arasında mevcut olan dostluk rabitalarını kuvvetlendirmek arzusuna istinat eden bu muahedename hangi suçluların iadeye tâbi olduğunu ve hangilerinin de tâbi olmayacağını tesbit etmekte ve bu hususta takip edilecek yolları göstermektedir.

Diğer bazı Devletlerle aktolunan iadei mücrimin muahedelerine müşabih ve mümasil olan ve bu mesaili tarafeyn menfaatlerine en müsait şekilde halleden işbu muahedeyi imza etmekle Türkiye Cümhuriyeti beynelmilel anlaşma ve sulh sahasında bir adım daha atmış oluyor.

Tetkikinize arzolunan ve takip ettiğimiz gayeye muvafık olan işbu iadei mücrimin muahedenamesinin tasdikını tazammun eden kanununun Büyük Millet Meclisince tasvip ve kabulü Yüksek takdirlerine bağlıdır.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 27

Esas No. 1/232

22 - V - 1932

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile Irak Hükûmeti arasında akit ve imza edilen iadei mücrimin muahede-

namesinin tasdikine mütedair Hariciye vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 1 - II - 1932 tarih ve 6/228 numaralı tezkeresile Adliye encümenine tevdi edilen kanun lâyihası tetkik ve müzakere olundu.

Mütalea olunan muahedename mündericatına ve görülen lüzum üzerine encümene davet edilen mezkûr muahedenamenin müzakeresi sırasında hükümetimiz tarafından murahhas bulunan İktisat vekili Mustafa Şeref Beyefendinin verdikleri izahata göre komşu Irak Hükümetile memleketimizin hemhudut olmasından her iki devletin emniyet ve asayiş noktasından ehemmiyet ve menfaati müsellem olan mücrimlerin iadesine taallûk eden hükümler hukukî esasata tamamilen muvafık olduğu gibi kanunlarımızla da bir taarruz hâsıl etmemekte bulunmasına mebni bu muahedenamenin tasdikini mutazammın olan kanun lâyihasının tasvip ve kabulüne encümenimizce ittifakla karar verilmiştir. Havalesi mucibince Hariciye encümenine tevdi arz olunur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
		Yozgat	Trabzon	Antalya	Çanakkale
<i>Mustafa Fevzi</i>	<i>Sulâhattin</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Raif</i>	<i>Haydar</i>	<i>Osman Niyazi</i>
Aza	Aza	Aza			
Kayseri	Kocaeli	Antalya			
<i>S. Azmi</i>	<i>Ragıp</i>	<i>Numan</i>			

Hariciye encümenin mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar No. 18
Esas No. 1/232

16 - VI - 1932

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile Irak Hükümeti arasında aktedilen iadei mücrimin muahedesinin tasdiki hakkında Hariciye vekâletince hazırlanarak encümenimize havale edilmiş olan kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası tetkik ve müzakere olundu:

Gerek Hükümetin ve gerek Adliye encümeni esbabı mucibe mazbatalarındaki mütaleata iştirak eden encümenimiz işbu mukavelename ile tasdikına ait kanun lâyihasını kabul etmiş ve Heyeti umumiyenin tasdikine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe arzına karar vermiştir.

Hariciye E. Rs.	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Siirt			Elâziz	Bolu	Erzincan	Manisa	Kocaeli
			<i>Fazıl Ahmet F. Rifki</i>	<i>Saffet Ziya</i>	<i>Yakup kadri</i>	<i>Süreyya</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Irak Hükümeti ile Ankarada 9 kânunusani 1932 tarihinde imzalanan iadei mücrimin muahedenamesi kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 - I - 1932

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>
İk. V.	S. İ. M. V. V.	G. İ. V.	Zr. V.				
<i>M. Şeref</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlîs</i>				

TÜRKİYE CÜMHURİYETİLE İRAK KİTALLIĞI ARASINDA İADEİ MÜCRİMİN MUAHEDENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri

Diğer taraftan

Haşmetlû Irak Kırallı Hazretleri,

Suçluların iadesini tanzim için bir muahede akti arzusunda bulduklarından:

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri

İktisat vekili ve Burdur mebusu Mustafa Şeref Beyefendi,

Haşmetlû Irak Kırallı Hazretleri

Irak Meclisi Vüzera Reisi Rafidein nişanının ikinci rütbesini hâmil, Ferik Nuri Essait Paşa Hazretlerini,

Mütেকabilen murahhas tayin buyurmuşlar ve müşarileyh murahhaslar usul ve kaidesine muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Yüksek Âkit taraflar işbu muahede ahkâmı mucibince yekdiğeri makamatı adliyesince takip olunan veya mahkûm edilen ve diğerin arazisi üzerinde bulunan eşhasın mütেকabilen yekdiğeri-
rine teslim etmeği taahhüt ederler.

Şurası mukarrerdir ki Âkit tarafların kendi tebaaları iadede müstesna olduğu gibi cenebi tebaasının iadesi dahi iade kendisinde talep olunan devletin ihtiyarına muallâktır.

İadei mücrimin, ancak, iade kendisinden talep olunan devletin arazisi haricinde irtikâp olunmuş bir suçtan dolayı takibat icrası veya mahkûmiyet hallerinde vaki olur.

Madde — 2

Aleyhinde takibat icra olunan veya hüküm sadır olan bir şahıs talep olunduğu takdirde iade ancak cürüm olarak kendisine atfolunan fiil her iki memleketin kanunlarına göre en aşığı bir sene hapis veya daha ağır bir cezayı istilzam ettiği ahvalde vaki olur.

İade talebi, katileşen bir hükmün icrası için vuku bulduğu takdirde ancak suçlu, her iki memleketin kanunlarına göre en az bir sene hapis veya daha ağır bir cezayı istilzam edebilen bir fiil için altı aydan ziyade hapis cezasına katiyen mahkûm olmuş ise iade vaki olur.

Madde — 3

İadei mücrimin kezalik her ne şekil ve mahiyette olursa olsun teşebbüs veya iştirak hallerinde de bu teşebbüs veya iştirak talip olan Devletle iade kendisinden talep olunan Devletin kanunlarına göre, ikinci madde ahkâmına tevfikân cezayı müstelzim olduğu takdirde vaki olur.

Madde — 4

Aşığıdaki hallerde iadei mücrimin talebi kabulolunmaz:

- a) Siyasî suçlar ve onlara mürtabat fiiller;
- b) Askerî suçlar ve ona mürtabat fiiller;
- c) Matbuat suçları;
- d) Ancak mutazarrır şahsın şikâyeti üzerine takip edilebilen ve işbu şahsın feragat etmesile takibine nihayet verilmesi lâzımgelen suçlar;
- e) Talep edilen şahıs gerek iadeyi istiyen Devletin, gerek iade kendisinden talep olunan veya suç toprağı üzerinde irtikâp edilmiş bulunan Devletin kanunlarına nazaran müruru zamana uğramış yahut sakıt olmuş bir suçtan dolayı takip edilmekte ise;

f) Talep edilen şahıs iade kendisinden istenilen memlekette aynı fiilden dolayı takip edilmekte ise, keza orada sureti katiyede dava harici görülmüş, mahkûm edilmiş veya ademi mesuliyetine karar verilmiş veya beraet kazanmış ise;

g) İade kendisinden talep olunan Devletin makamatı işbu Devletin kanunları mucibince suç hakkında hüküm vermeğe salâhiyettar bulunuyorlar ise,

h) Fiil üçüncü bir Devletin arazisinde irtikâp edilmiş olupta iade kendisinden istenilen tarafın kanunları eenebi memlekette irtikâp edilmiş böyle bir fiilin takibini kabul etmez ise;

Aneak:

1 - Devlet reisinin şahsına ve ailesi azasına karşı yapılan her hangi bir cürüm,

2 - Hükûmet reisine karşı irtikâp edilen katil veya buna teşebbüs yahut iştirak,

3 - Her ne maksatla vaki olursa olsun yol kesicilik ve işkence fiilleri ve işkence ile yapılan hırsızlık,

Siyasî suç veya böyle bir suça mürtabit fiil addedilemez.

Madde — 5

İadei mücrimin talebi daima diplomasi tarikile yapılmak lâzımdır.

Madde — 6

Mücrimin iadesini müstelzim olmıyan ve üçüncü maddede zikir ve tadat olunan hallerde fiillerin mahiyetini takdir etmek münhasırân iade kendisinden talep olunan devlete aittir.

İade talebinin tetkikinde takip olunacak usul her ne olursa olsun, siyasî bir suçtan dolayı iade talebinin reddine, aneak iade kendisinden istenilen devletçe tayin edilmiş salâhiyettar mahkeme tarafından karar verileceğini kabul hususunda âkitler mutabık kalmışlardır.

Madde — 7

1 - Maznun veya müttehemın iadesi hakkındaki talepnameye âtideki evrakın terfik edilmesi icap eder:

A) Salâhiyettar adlî bir makamdan sadır olmuş derdest veya tevkif emri.

B) Cürmün nevini gösteren bir varaka ile mevzubahs suç için kabili tatbik kanununun metni.

C) Maznun veya müttehemın, hüviyyet ve evsafını havi kabil olduğu kadar mufassal bir beyanname veya hüviyyet varakası.

D) Mevcutsa, dava hakkında tahkikat icra eden hâkim tarafından musaddak ifade varakaları.

2 - İade talebi, hakkında gıyabî veya temerrüt halinde hüküm sadır olmuş olan bir şahıs için ise, talepnameye geçen fıkrada zikredilen evraktan maada hüküm hülâsasıle hükmün istinat ettiği kanun maddeler ilâve edilecektir.

3 - İade talebi vicahen mahkûm olmuş bir şahıs hakkında ise, talepnameye âtideki evrakın merbut bulunması icap eder:

A) Hükümün bir sureti,

B) Mahkûmüaleyh şahsın, oldukça mufassal hüviyyetini bildirir bir beyanname veya hüviyyet varakası,

C) Hükümün müstenit olduğu kanun metninin bir sureti,

D) Hükümün lâzımüttenfiz olduğunu mutazammın salâhiyettar bir merciden verilmiş bir vesika.

4 - Mülkiyet aleyhine suç mevzubahs olduğu takdirde vaki olan veya ikama tasaddi edilen zararın, daima, takribî balığı bildirilecektir.

5 - Gönderilecek evrak iadeyi istiyen Devletin kanunlarıyla tayin olunan şekilde tanzim edilecek ve bunların aslı veya işbu Devletin mahkemesi yahut sair herhangi salâhiyettar bir makamı tarafından tasdik olunmuş sureti gönderilecektir. İşbu evraka, iade kendisinden talep olunan Devletin lisanında muharrer ve talip Devletin diplomasi memuru veya iade talep olunan Devletin yeminli bir tercüman tarafından tasdik edilmiş bir tercüme rapтолunacaktır.

6 - Şurası mukarrerdir ki, mücrimin iadesi kendisinden talep olunan Devlet yukarıda zikredilen evrakı alır almaz, iade talebi vehleten gayrikabili kabul görünmiyorsa işbu talep hakkındaki karar mahfuz kalmak şartile, makamı aidesi talep olunan eşhası tevkif etmek veya diğer her hangi münasip bir tedbir almak suretile firar ihtimalinin önüne geçer.

7 - İade talebinin mevzuunu teşkil eden suçun işbu muahedenamede iadeyi mucip olmak üzere derpiş edilen suçlar meyanına dahil bulunduğu hususunda şüphe husulü takdirinde talip Hükümetten izahat istenilecek ve verilen izahat bu şüpheyi izale edecek mahiyette bulunmadıkça iadeye muvafakat edilmeyecektir. İstizah talebi iade talebinde bulunan Devletin siyasî mümessiline irsal edildiği gündün itibaren iki ay zarfında iade kendisinden istenilen Devlete izahat verilmemiş ise tevkif olunan şahıs tahliye veyahut hakkında alınan tedbir refedilebilecektir.

Madde — 8

İade kendisinden talep olunan Yüksek Âkit taraf, suçun bu muahede mucibince iadeyi icap edeceğine kani olursa suçlunun derdesti ve mesele hakkında lâzımgelen tetkik ve tahkikin yapılması için emir verilecektir. Neticede evrakın tam veya kâfi olduğuna, talep olunan şahsın, maznun, müttehem veya mahkûm gösterilen şahıs olduğuna, ve mahkûmiyet halinde buna sebep olan suçun, hükmün suduru, zamanında iadeyi icap eden suçlardan bulunduğu kanaat hâsıl ederse, iadeyi emredecektir.

Madde — 9

Mücrimin iadesi talepten itibaren buna terfik edilmesi lâzımgelen ve bu muahede zikir ve beyan olunan evrakın iade kendisinden talep olunan tarafa tevdiine kadar mücrimin firarı melhuz olduğu takdirde bu evrakın vüsulüne intizar olunmaksızın iade kendisinden talep olunan Devlet Hariciye nezaretine iadeyi talep eden Devlet tarafından telgraf veya posta ile vaki olacak işar ayhut bu Devletin siyasî mümessili tarafından yapılacak teşebbüs üzerine iade kendisinden talep olunan Devlet mücrimi muvakkaten tevkif etmek yahut her hangi bir diğer tedbir almak suretile firarın önünü alacaktır.

Şu kadar ki bu halde cürmün nevi ve mahiyeti ve cezanın derecesi ve mücrim hakkında salâhiyettar merciden gayri muvakkat tevkif müzekkeresinin isdar edilmiş olduğu bildirilmek lâzımdır.

Bu suretle muvakkaten tevkif olunan veya hakkında diğer bir tedbir ittihaz edilmiş olan şahsa ait talepten itibaren ve evrakı müteferriası tevkif veya diğer tedbir tarihinden itibaren bir ay zarfında iade kendisinden talep olunan Devlete isal edilmediği takdirde talep olunan şahıs serbest bırakılır yahut hakkındaki tedbir refedilir.

Madde — 10

Talep olunan şahsın, suçun ikar neticesinde yedi tasarrufuna geçirdiği yahut üzerinde bulunup alınan eşya, suçun ikarında kullanılan alât ve edevat ile husulü kanaate medar olacak her şey, üçüncü şahısların hakları mahfuz kalmak şartile ve salâhiyettar makamın takdirine göre, o şahıs ile aynı zamanda, iadeyi istiyen Hükümete verilecek ve iadeye muvafakat edilmiş iken suçlunun ölümü veya firarı sebebiyle iade vukubulmamış olsa bile bu eşya mezkûr Hükümete yine tevdi olunacaktır. Bu tevdi, iadeye muvafakat eden memlekette talep olunan şahıs tarafından ihfa veya depo edilip te bilâhare keşfolunan aynı mahiyetteki bileümle eşyaya da şamil olacaktır.

Madde — 11

Talep olunan şahıs kendisinden iade istenilen devlet arazisi dahilinde iade talebini mucip olan fiilin gayri bir suç sebebiyle takibata uğramış veya mahkûm olmuş ise, iadesi takibatın intacına yahut cezasını çekmesine veya cezanın af ve refine kadar tehir olunabilecektir.

Kezalik talep edilen şahıs, kendisinden iade istenilen tarafın makamı huzurunda, ceza ka-

nuhlarına muhalefetten gayri bir sebepten dolayı takip edildiği ve bu da onun cebren ihzarını ve ya tevkifini müeddi bulunduğu takdirde, iade, takibatın veya mevkufiyetin hitamına kadar tehir olunabilecektir.

Bununla beraber, iadeyi talep eden memleketin kanunlarına nazaran bu tehirden, maznunun takibi hususunda müruru zaman veya sair mühim müşkülât hâsıl olabilirse, bazı mülâhazatı mahsusâ mâni bulunmadığı takdirde ve talep eden memlekette takibat biter bitmez talep olunan şahıs tekrar iade olunmak taahhüdü altında maznunun muvakkaten teslimine muvafakat edilecektir.

Talep olunan kimse efrada karşı edindiği taahhüdatı, iade sebebiyle, ifa edemiyecce kolduğu takdirde işbu efradın salâhiyettar makam huzurunda haklarını ihkak ettirmeleri ciheti mahfuz kalmak üzere, iade yine vaki olacaktır.

Madde — 12

İadeye muvafakat edildiği takdirde talep olunan şahıs iade kendisinden istenilen devletin ya hudut mevkifinde yahut irtikâp limanında talip devletin emrine verilecektir.

İade kararının tebliğinden itibaren bir ay zarfında talip devlet tesellüm etmemiş bulunursa mezkûr şahıs serbest bırakılabilecektir.

Madde — 13

Teslim olunan şahıs, ancak teslimini icap ettiren cürüm veya cürümlerden dolayı muhakeme edilebilir.

Bununla beraber, iade eden devletin muvafakati lâyük olmak, yahut iade edilen şahıs, kendisini teslim eden memlekete avdet etmek imkânına malik bulunduğu halde bu imkândan istifade eylememiş bulunmak şartile, teslim edilen şahsın teslimiatı mucip olan cürüm veya cürümlerden başka bir sebeple tevkif ve muhakeme edilmesi caizdir.

Teslim olunan şahsın üçüncü bir devlete iadesi dahi ancak yukarıda beyan olunan şerait dairesinde olabilecektir. Maamafih, iade edilen şahıs muhakeme olmıya razı olursa teslim eden devletin muvafakatini istihsale lüzum yoktur. Yalnız kendisine malûmat verilir.

Bu maddenin hükmü iadeyi istemiş olan devletin arazisinde teslimden sonra irtikâp edilen cürümlere şamil değildir.

Madde — 14

Âkitlerden birinin iadesini talep ettiği şahıs, diğer suçlar sebebiyle, bir veya müteaddit devlet tarafından talep edilmekte ise en ağır suç kendi toprağı üzerinde irtikâp olunan devlete, ve suçlar aynı derecede ağır olursa, tebaasından olduğu devlete teslim olunur.

Talep olunan şahıs talip devletlerden hiç birinin tebaasından olmadığı ve suçlar ağırlıkça müsavi olduğu takdirde hangi devletin taleptenisi en evvel vâsıl olmuşsa o devlete teslim olunur. Suç ağırlığı, iade kendisinden talep edilen devletin kanunlarına göre taayyün eder.

Madde — 15

Bir suçlunun iadesi keyfiyeti Âkitlerden biri ile üçüncü bir Devlet arasında vaki olursa, iadeyi mucip suç dördüncü maddede derpiş edilen efdalen olmamak şartile, suçlu olan bu şahsın ve onuncu maddede münderiç eşyanın kendi toprağından transit olarak müruruna diğer Âkit Devlet muvafakat edecektir. Meğer ki mevzubahs şahıs kendi tebaasından ola.

Transit talebi, yedinci maddede zikrolunan evrâkın aslı veya usulü dairesinde musaddak sureti tevdi edilerek, siyasî tarikle iera olunmak lâzımdır.

Madde — 16

Âkitler kendi arazileri dahilinde suçlunun tevkifi, işçesi ve nakli ve on birinci maddede zik-

rolunan muvakkat teslim dolayısıyla vukua gelen masrafların tediyeğine müteallik her nevi müteallikeden karşılıklı olarak ferağat ederler.

Âkit devletlerden birisine, üçüncü bir Devlet tarafından iade veya muvakkaten teslim olunan ve diğer Âkit Devletin arazisinden transit suretile geçen şahsın transit masrafı iade veya muvakkat teslimi talep etmiş olan Devlete aittir.

Madde — 17

Türkiye, İngiltere ve Irak arasında Ankarada 5 haziran 1926 tarihinde aktolunan münasebatı hasenei hemcivari muahedesinin işbu muahede mevzuu ile az çok alâkadar bulunan ahkâmı ve hassatan 9 uncu maddesinin hükmü kemakân meri kalacaktır.

Madde — 18

İşbu muahede iki Yüksek Âkit tarafca tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar az bir zamanda Bağdatta teati edilecektir.

Bu muahede, tasdiknamelerin teatisi tarihinden 15 gün sonra meriyete girecek ve hükmü bir sene için nafiz olacak ve Yüksek Âkitlerden biri muahedeyi fesih arzusunu diğer tarafa bildirdiği tarihten itibaren altı ay sonra hükümden sakıt olacaktır.

Türkçe, Arapça ve Fransızca olarak tanzim edilen bu muahedenin metinleri arasında ihtilâf vukunda fransızcası muteber olacaktır.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere murahhaslar işbu muahedeyi imza etmiş ve mühürlemişlerdir.

Ankarada bin dokuz yüz otuz iki senesi kânunusanisinin dokuzuncu ünü tanzim edilmiştir.

M. Şeref

Nuri Essaid

